

Inleiding

Pesten komt helaas op elke school voor. Met de acties genoemd in dit protocol willen wij duidelijk maken dat pesten op de Anna van Burenschool ongewenst gedrag is. Daarnaast willen we beschrijven welke maatregelen worden genomen als er toch sprake is van pestgedrag.

Wat is pesten?

Iemand wordt getreiterd of is het mikpunt van pesterijen als hij of zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen (psychisch, fysiek, seksueel geweld, buitensluiten, schelden, schoppen, slaan) verricht door één of meerdere personen. Dit kan gebeuren op de volgende manieren;

- met woorden
- lichamelijk
- door achtervolging
- door uitsluiting
- door stelen of vernietigen van spullen
- door afpersing

Bij pesten is het ene kind sterker en het andere kind zwakker. Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest. Pesten gebeurt niet één keer, het gepeste kind is steeds weer de klos. Het sterkere kind; de pester, heeft een grotere mond en anderen kijken tegen hem of haar op(of zijn er bang voor). De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig, hij of zij is onzeker en bang.

Verschil tussen plagen en pesten

Plagen mag en hoeft niet vervelend te zijn, pesten niet. Maar wanneer is het nog plagen en wanneer wordt het pesten? Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig. Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat zich te verweren.

Welke signalen geeft een kind wat gepest wordt?

Wanneer een kind gepest wordt geeft het vaak signalen af. U kan bijvoorbeeld aan het kind merken dat het;

- niet meer naar school wil;
- niets meer over school vertelt;
- nooit andere kinderen mee naar huis neemt en nooit bij anderen wordt gevraagd;
- op school slechtere resultaten haalt dan vroeger;
- vaak dingen kwijt is of met kapotte spullen thuis komt;

- vaak hoofdpijn of buikpijn heeft;
- blauwe plekken heeft op ongewone plaatsen;
- niet wil gaan slapen, veel wakker wordt of nachtmerries heeft;
- de verjaardag niet wil vieren;
- niet alleen een boodschap durft te doen;
- niet meer naar de speeltuin of andere club wil gaan;
- bepaalde kleren absoluut niet meer aan wil;
- thuis prikkelbaar, boos of verdrietig is.

Naast de waarnemingen van de leerkracht en die van de ouders is het ook belangrijk te letten op de andere kinderen in de klas. In hoeverre is er sprake van echte tolerantie, bijvoorbeeld voor verschillen? Een lage tolerantie kan de basis vormen voor onderlinge irritaties, die uitmonden in pestgedrag.

Preventie

Pesten is niet toegestaan op de Anna van Burenschool. Het is ongewenst gedrag. Als er toch gepest wordt willen wij dit zo snel mogelijk signaleren.

Groepsregels

Er zijn groepsregels opgesteld die voor iedereen aangeven hoe wij met elkaar om willen gaan en wat de kinderen moeten doen wanneer dit niet gebeurt. Deze groepsregels hangen in ieder lokaal. Aan het begin van het schooljaar worden deze regels weer herhaald in een les over pesten.

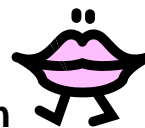
Eerlijk duurt het langst

Iedereen hoort erbij

Pas op je woorden

Handen thuis

Wees zuinig en netjes

Veiligheid eerst

Laat weten waar je bent

Doe je best!

We pesten niet!

Als je ruzie hebt, probeer je het eerst zelf op te lossen, lukt dit niet dan zet je je naam op het vragen / complimentenbord of ga je naar de leerkracht!

Zie bijlage 1 voor het exemplaar dat in de klas kan hangen. Zie bijlage 2 voor de strook met alleen de pictogrammen.

Signalering

Wij willen het pestgedrag zo vroeg mogelijk signaleren. Hiervoor gebruiken wij de volgende instrumenten:

- Informatie van ouders.
- Observaties van de leerkracht in de klas en in vrije situaties.
- In groep 1 en 2 hebben we 'het zonnetje van de dag', de leerlingen leren complimenten te geven en te ontvangen.
- Vanaf groep 3 leggen we regelmatig uit wat het verschil tussen plagen en pesten is.
- De kinderraad, hierin kunnen kinderen hun mening geven over dergelijke problemen.
- Het tweejaarlijks veiligheidsonderzoek van de School & Innovatie Groep. Dit onderzoek bestaat uit een enquête die door alle leerlingen vanaf groep 5 wordt ingevuld. De resultaten van dit onderzoek worden besproken door de

groepsleerkracht en de intern begeleider. Indien nodig wordt er aan de hand hiervan actie ondernomen.

- Tweemaal per jaar (in november en april) wordt de SCOL (leerlingvolgsysteem voor sociaal emotionele vaardigheden) ingevuld en wordt er een sociogram van de onderlinge verhoudingen in de klas gemaakt. Vanaf schooljaar 2010- 2011 wordt tijdens het afnemen van het sociogram ook gevraagd of de leerling wordt gepest en hoe vaak dit gebeurt. Er komt een extra kolom op het vragenblad. De kinderen kunnen ja/nee antwoorden. Bij ja gaat de leerkracht in gesprek met de leerling.
- De resultaten van het sociometrisch onderzoek worden besproken door de groepsleerkracht en de intern begeleider. Indien nodig wordt er actie ondernomen.
- Vanaf groep 3 wordt in de klassen gewerkt met het vragen / complimentenbord. Via dit bord kunnen de kinderen een compliment geven of een vraag stellen aan andere kinderen met wie zij een conflict hebben.
- In de bovenbouw wordt ook gericht aandacht besteed aan cyber pesten. Dit gebeurt d.m.v. de module veilig internet en het project virtueel leven

Curatief: Wat als er toch gepest wordt?

Wanneer blijkt dat een kind toch gepest wordt, pakken wij dat aan twee kanten aan. Zowel de leerling die pest als de leerling die gepest wordt krijgt aandacht.

Verslaglegging:

In het dossier van de leerlingen doen we verslaglegging van de genomen maatregelen. We evalueren het pestprotocol door twee-jaarlijks de pestscan af te nemen. In de groepen 5, 6 7 en 8 vullen de leerlingen individueel een vragenlijst in (op de computer).

FASE 1:

Wat	Wanneer	Wie	Hoe vaak
Er wordt melding gemaakt van een peestsituatie			
De leerkracht gaat in gesprek met de leerling die pest en de leerling die gepest wordt. Samen proberen we tot een oplossing te komen	Zo snel mogelijk nadat de melding is binnen gekomen	<ul style="list-style-type: none"> • Leerkracht met leerling die gepest wordt • Leerkracht met leerling die pest • Leerkracht met beide leerlingen 	2 keer per week even bespreken, zonodig vaker
Beloningssysteem maken	Na het gesprek met de leerlingen	Leerkracht	Dagelijks evalueren.
Het team wordt geïnformeerd over wie er pest, wie er gepest wordt, hierbij worden namen genoemd.	Op de eerst volgende teamvergadering	De leerkracht legt de situatie uit.	Eenmalig, zonodig herhalen tijdens teamvergaderingen
Wanneer het pesten herhaaldelijk gebeurt en hardnekkig wordt, worden ouders van beide partijen worden geïnformeerd.	Wanneer na 2 weken geen zichtbare verbetering optreedt.	<ul style="list-style-type: none"> • Leerkracht met ouders gepeste leerling • Leerkracht met ouders leerling die pest 	Tweemaal: Eerste keer om de situatie uit te leggen Tweede keer om het proces te evalueren.
Straffen; <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pauze binnenblijven ▪ Verhaal schrijven over pesten en het gevoel daarbij 	Wanneer na 2 weken geen verbetering optreedt	Leerkracht	Ook beloningssysteem wordt voortgezet.
Overgang naar de 2 ^e fase	Wanneer na 4 weken geen zichtbare verbetering optreedt.		Als het pesten na de maatregelen in de eerste fase niet stopt, wordt verder gegaan met de tweede fase.

FASE 2:

Wat	Wanneer	Wie	Hoe vaak
Pester en de gepeste leerling gaan voor een gesprek naar de directeur of IBer	Zodra de 2 ^e fase in werking wordt gezet, dus wanneer 4 weken na de eerste melding er geen zichtbare verbetering van het gedrag is.	Directeur / IBer met gepeste leerling en de pester	In eerst instantie 1 keer, wanneer noodzakelijk dan kan het vaker.
Straffen of een andere maatregel; - Meerdere pauzes binnen blijven	Als het gesprek met de directie of IBer daartoe aanleiding geeft	Directeur / IBer geven de straf / maatregel aan	Voor 1 week
Het team wordt nader geïnformeerd, ook de strafmaatregelen worden besproken	De eerstvolgende teamvergadering	Leerkracht / Directie / IBer	Eenmalig, zonodig herhalen tijdens teamvergaderingen
De ouders van zowel het gepeste kind als de pester worden uitgenodigd voor een gesprek (in een enkel geval tegelijkertijd).	In de eerste week van de 2 ^e fase	Leerkracht / IBer / ouders gepeste leerling en ouders pester	Zolang het pestgedrag niet stopt blijft er regelmatig (dwz. Wekelijks) contact tussen ouders en school, dit kan ook telefonisch.
Als ook deze maatregelen na 8 weken na de eerste melding niet hebben geholpen dan wordt er verder gekeken en gaat fase 3 in.			

FASE 3:

Bij aanhoudend pestgedrag wordt er hulp buiten school gezocht, bijvoorbeeld sova trainingen, schoolgericht maatschappelijk werk. Ook wordt het besproken in het ZAT. Voor de gepeste leerling kan er gekeken worden naar een weerbaarheidstraining

FASE 4:

In extreme gevallen kan de leerling voor enkele dagen geschorst worden. Hiervoor hebben wij een schorsingsreglement, waarin precies beschreven staat wanneer hiertoe wordt overgegaan.

Wanneer een leerling geschorst wordt is het belangrijk dat van alle stappen een kort verslagje is gemaakt.

FASE 5:

Verwijdering van de leerling.

De groep

Wanneer blijkt dat in een groep veel gepest wordt, dan wordt dit ook klassikaal aangepakt. Hiervoor zijn gerichte projecten. Het inzetten van een project gebeurt na overleg tussen de leerkracht en de intern begeleider.

Groepsvorming onder kinderen is een proces dat zich maar moeilijk laat beïnvloeden door volwassenen. Toch kan door het geven van adequate ondersteuning op het juiste moment de groepsmentaliteit op een hoger plan worden gebracht.

Door oog te hebben voor wat zich in de onderlinge kind-kind verhoudingen afspeelt en een tijdige bijsturing van ongewenste ontwikkelingen, kan middels (spel)activiteiten veel negatief gedrag en leed worden voorkomen. Daarbij is het van belang dat de met zorg gekozen spelactiviteiten zorgvuldig met de groep worden nabesproken.

Elke verandering in de groepssamenstelling kan leiden tot ingrijpende wijzigingen van de sfeer in de totale groep. Daarom is het begin van een nieuw schooljaar een uitstekend moment om heel gericht met groepsvorming bezig te zijn. Juist in deze periode worden de onderlinge, al of niet uitgesproken en vastgelegde, groepsregels bepaald.

Gedurende de rest van het schooljaar blijft de groepsvorming een onderhoudsgevoelig aspect van het pedagogisch handelen van de leerkracht.

Het proces van groepsvorming wordt op gang gebracht door 3 basisbehoeften bij mensen:

- erbij willen horen
- invloed willen uitoefenen
- behoefte aan persoonlijk contact.

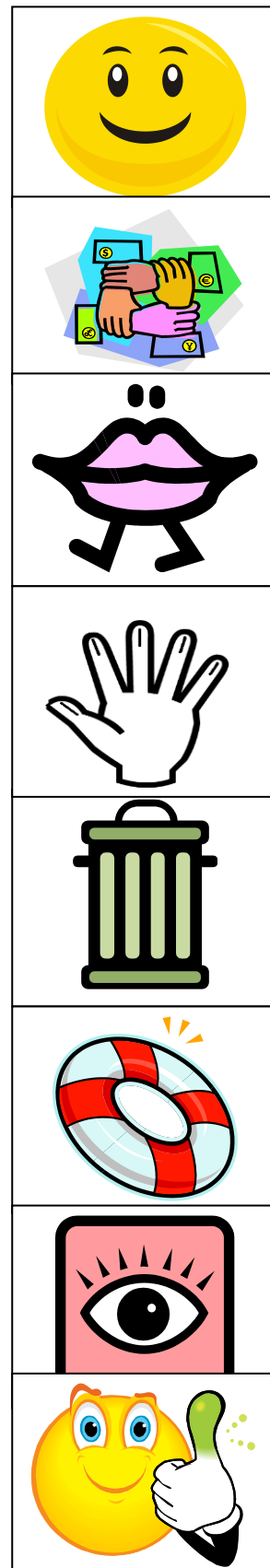
Materialen die op school aanwezig zijn om groepsvorming positief te bevorderen.

- Energizers
- Het project 'meidenvenijn'

In de groepen 7 en 8 kan een HALT-medewerker een gesprek aangaan met een leerling die "in de fout" is gegaan op internet.

Bijlage 1 Groeps en schoolregels!

- ✱ **Eerlijk duurt het langst**
 - Voor de waarheid uit durven komen
 - Niet liegen
 - Praten **met** en niet over iemand
- ✱ **Iedereen hoort erbij**
 - Niemand buitensluiten
 - Respect voor iedereen
 - Geen discriminatie naar uiterlijk, milieu, kleding, postuur, vaardigheden, prestaties
- ✱ **Pas op je woorden**
 - Denk na voor je iets zegt
 - Woorden, gebaren en uitdrukkingen kunnen kwetsend zijn
 - Niet vloeken
 - Praat positief
- ✱ **Handen thuis**
 - Niet ongewild aan elkaar zitten
 - Niet ongevraagd aan andermans spullen zitten
 - Niet slaan / vechten
- ✱ **Wees zuinig en netjes**
 - Ga netjes om met je eigen spullen en die van een ander of school
 - Alles heeft zijn eigen plek
 - Ruim ook eens spullen van een ander op
 - Rommel in de prullenbak / papierbak
 - Zuinigheid en oog voor het milieu
 - Controleer en geef het goede voorbeeld
- ✱ **Veiligheid eerst**
 - Breng anderen niet in gevaar
 - Niet stoeien
 - Niet rennen in de gang
 - Denk na over het gevaar
- ✱ **Laat weten waar je bent**
 - Laat weten waar je bent (klas uit, ziek, vrije dag)
- ✱ **Doe je best!**
 - Doe je best, zo goed je kunt op jouw niveau
 - Iedereen is ergens goed in
 - In ieder geval proberen!
- ✱ **We pesten niet**

Bijlage 2 pictogrammen

